

MARDİN ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ FİRMALARININ İÇSEL-DIŞSAL EKONOMİLERİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMA RAPORU-2022

İÇİNDEKİLER

I) Mukaddime

II) Metodoloji

III) Genel Değerlendirmeler

I) MUKADDİME

- Bu saha çalışması, Ocak 2022'de Mardin Organize Sanayi Bölgesi (MOSB) firmalarıyla gerçekleştirilmiştir.
- Temel amaç, MOSB firmalarının içsel ve dışsal ekonomilerine ilişkin tespitlerde bulunabilmektir.
- Bu araştırma, Mardin İli/İlçeleri Odalarının/Borsalarının (Kızıltepe Ticaret Borsası, Kızıltepe Ticaret ve Sanayi Odası, Mardin Ticaret ve Sanayi Odası, Nusaybin Ticaret Borsası, Nusaybin Ticaret ve Sanayi Odası), Mardin Artuklu Üniversitesi Kamu, Özel ve Karma Sektör İşbirliği Koordinatörlüğü (MAÜKÖK) ile ortak çalışması niteliğindedir.
- Çalışma, MAÜ İktisat Bölümü Öğretim Üyesi, MAÜKÖK Koordinatörü ve TOBB/TEPAV, Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Akademik Danışmanı Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci'nin yönetiminde, İktisat ve İşletme Bölümleri öğrencilerinin katkılarıyla yürütülmüştür.

II) METODOLOJİ

- Toplamda 34 Fuar katılımcısı firma ile görüşülmüştür.
- 34 firmanın 24'ü (%71) gıda, 10'u (%29) diğer sektörlerde (mobilya, tekstil, plastik, kimya vs.) faaliyette bulunmaktadır.
- Saha çalışması, yüzyüze anket usulüyle gerçekleştirilmiştir.
- Anket 2 (iki) bölümden oluşmaktadır:
 - Birinci bölümde, anket katılımcısının bilgileri ve firma hakkındaki genel bilgiler yer almaktadır.
 - İkinci bölümde, anket katılımcılarına içsel ve dışsal ekonomilerle ilgili 14 soru yönlendirilmiştir. Anketin uygulanmasındaki amaç ise firmaların içsel ve dış ekonomilerinden olumlu veya olumsuz etkilenip etkilenmediklerinin tespit edilmesidir.
- Verilen cevaplar harmanlanarak değerlendirmeye tâbi tutulmuştur.
- Kapsamı sınırlı olduğundan, burada anketle ilgili çok derinliğine analizler yerine durum tespiti yapılarak genel değerlendirmelerde bulunulmuştur.

III) GENEL DEĞERLENDİRMELER

İçsel-dışsal ekonomilere ilişkin bilgiler şöyledir:

- Pozitif içsel ekonomiler şöyledir: Emekte işbölümü ve uzmanlaşma ile sağlananlar, Teknolojik avantajlar, Yönetim avantajı, Parasal avantajlar.
- Negatif içsel ekonomiler şöyledir: Aşırı uzmanlaşma olumsuzlukları, Yönetimde etkinsizlik.
- Pozitif dışsal ekonomiler şöyledir: Satın alınan yarı işlenmiş mamullerden sağlananlar, Uzmanlaşmış işgücü temini ile sağlananlar, Satın alınan hizmetlerden sağlananlar, Alt-yapı tesislerinin ve hizmetlerinin varlığından sağlananlar.
- Negatif dışsal ekonomiler şöyledir: Alt-yapı hizmetlerinin yetersizleşmesi, Trafik sorunu, Çevre kirliliği, Üretim faktörlerinin talebinin ve dolayısıyla fiyatının artışı.

Araştırma ile tespit edilen genel hususlar şöyledir:

- Firmalar pozitif içsel ekonomilerle ilgili sorulara yüksek oranda olumlu cevap vermiştir. Bu, söz konusu avantajlardan faydalandıklarını göstermektedir.
- Firmalar negatif içsel ekonomilerle ilgili sorulara yüksek oranda "hayır" cevabı vermiştir. Bu da içsel ekonomilerden olumsuz etkilenmedikleri anlamına gelmektedir.
- Firmaların, pozitif dışsal ekonomilerle ilgili vermiş oldukları cevaplar yüksek oranda olumlu nitelik arz etmiş ve "evet" oranları artmıştır. Bu da söz konusu pozitif dışsallıkların sağladığı avantajlardan faydalandıklarını göstermektedir.
- Firmaların, negatif dışsal ekonomilerle ilgili cevapları yüksek oranda "evet" yönündedir. Bu, negatif dışsallıkların ortaya çıkarmış olduğu olumsuzlukların da arttığını göstermektedir.